

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-479-5-30>

**INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES
IN PHYSICAL CULTURE AND HEALTH AND SPORTS
AND MASS WORK IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS**

**ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
У ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧІЙ І СПОРТИВНО-МАСОВІЙ
РОБОТІ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Prystynskiy V. M.

*Candidate of Pedagogical
Sciences, Professor,
Professor at the Department of Theoretical
and Methodological Foundations
of Physical Education and Rehabilitation
Donbas State Pedagogical University
Sloviansk, Ukraine*

Пристинський В. М.

*кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри теоретичних
та методичних основ фізичного
виховання і реабілітації
Донбаський державний
педагогічний університет
м. Слов'янськ, Україна*

Prystynska T. M.

*Master of Physical Education,
Senior Lecturer at the Department
of Physical Therapy, Physical Education
and Biology
Donbas State Pedagogical University
Sloviansk, Ukraine*

Пристинська Т. М.

*магістерка фізичного виховання, старша
викладачка кафедри фізичної терапії,
фізичного виховання і біології
Донбаський державний педагогічний
університет
м. Слов'янськ, Україна*

Kozub M. V.

*Obtaining a Bachelor's Degree of Higher
Education Faculty of Physical Education
Donbas State Pedagogical University
Sloviansk, Ukraine*

Козуб М. В.

*здобувачка бакалаврського рівня вищої
освіти факультету фізичного виховання
Донбаський державний педагогічний
університет
м. Слов'янськ, Україна*

Однією з тенденцій щодо вдосконалення освітнього процесу є створення інноваційних умов навчання через застосування сучасних інформаційних технологій, на чому зауважується в Законах України «Про освіту» [12], «Про фізичну культуру і спорт» [13]; Державних програмах «Здорова нація» [4], «Цифрова освіта» [15], Концепціях «Нової української школи» [5], «Розвитку цифрових компетентностей до 2025 року» [6].

Не є винятком і сфера освіти та фізкультурно-оздоровча і спортивно-масова діяльність учнівської молоді. Усе більшу увагу вчених і педагогів привертає інформатизація освіти, як закономірний процес соціально-педагогічних перетворень, що пов'язані з насиченням освітніх систем

інформаційною продукцією, засобами та технологіями інформаційно-комунікаційного забезпечення.

Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) має бути пріоритетним напрямом розвитку педагогічної освіти, які конкретизуються в нових інформаційних, модульних і дистанційних формах навчання. Упровадження інформаційних технологій і можливостей сучасних комп'ютерних систем відкривають необмежений простір для педагогічної творчості [3, с. 8–9].

На шляху до інтеграції України у європейський освітній простір, на нашу думку, є конструктивним досвід країн ЄС, зокрема країн Балтії, щодо впровадження ІКТ у сфери освіти та фізичну культуру і спорт. Так, наприклад, у Латвії, вдало реалізовується програма цифровізації освіти та розвиток компетенцій педагогів щодо ІКТ. Національна програма «Спорт для всіх» активно використовує цифрові технології та платформи для вчителів фізичної культури та тренерів з метою забезпечення спортивних змагань, занять фізкультурно-оздоровчої спрямованості [2, 14]. В Естонії запроваджено національну цифрову стратегію в галузі освіти, а платформа e-School є однією з ключових у дистанційному навчанні та управлінні закладами освіти. Стратегія включає використання ІКТ у фізичній культурі і спорті з метою моніторингу стану здоров'я, оцінки фізичної активності тощо. Програми для шкільного спорту в Естонії активно підтримуються державними ініціативами [1, 10]. Литва також активно впроваджує цифрові технології в освіту, сутність яких полягає у використанні мобільних додатків для спортивних тренувань, організації змагань, фітнес-технологій, мобільних додатків для підтримки фізичної активності [7, 9].

За тематичним планом роботи науково-дослідної лабораторії духовного й фізичного виховання дітей та учнівської молоді Донбаського державного педагогічного університету, протягом 2023–2024 навчального року було проведене емпіричне дослідження, сутність якого полягала у визначенні пріоритетів щодо впровадження інформаційних і комп'ютерних технологій у практику фізичного виховання і спортивної підготовки.

Опитуванням й анкетуванням були охоплені понад 150 осіб (серед них вчителі фізичної культури, тренери-викладачі та спортивні інструктори дитячо-юнацьких спортивних шкіл, центрів фізичної підготовки, спортивних клубів), які є учасниками професійних спільнот з фізичного виховання у соціальних інтернет-мережах («Фізична культура. НУШ», «Фізична культура в рідній школі», «Фізична культура онлайн», «Цікава фізкультура», «Спорт заради розвитку» тощо).

Результати проведеного дослідження, а також наші попередні доробки підтверджують думку щодо активізації навчального та

навчально-тренувального процесів у заняттях з дітьми і підлітками з використанням інформаційних технологій [8, с. 50–53; 11, с. 188–191].

Так, у ході дослідження було встановлено, що 85,17% респондентів вважають впровадження мультимедійних технологій та модифікацій інноваційних пристроїв у навчально-виховну діяльність сприятиме більш ефективному забезпеченню передачі знань і доступу до різноманітної навчальної інформації. Адже, інтеграція звуку, зображення і тексту створює надзвичайно багате освітнє або навчально-тренувальне середовище. Інтерактивні можливості комп'ютерних програм дозволяють налагодити і стимулювати зворотний зв'язок, забезпечують діалог та постійну педагогічну підтримку і супровід. Завдяки бездротовій передачі даних на такі пристрої, як проєктор, інтерактивна дошка, принтер, аудіосистема, радіомікрофон значно збагачується арсенал засобів навчання та можливість оперативного аналізу якості засвоєння навчального, навчально-тренувального матеріалу [3, с. 34–35].

91,34% респондентів вважають, що інтерактивні пристрої для відстежування функціонального стану організму та інтенсивності фізичного навантаження, такі як пульсотохметри, пульсометри, датчики руху синхронізовані з планшетним комп'ютером або смартфоном, також значно підсилюють ефективність навчального процесу. Використання цих пристроїв можливе не тільки на уроках фізичної культури в закладі освіти, а й у спортивних школах, фітнес-центрах, клубах фізичної підготовки [3, с. 48–49].

95,11% респондентів вважають цілком доречним використання у своїй діяльності різноманітних гаджетів, таких як фітнес-браслети та фітнес-трекери, спортивні годинники з розширеними функціональними можливостями, біометричні браслети тощо для забезпечення оперативного контролю за ефективністю фізкультурно-спортивної діяльності. Їх впровадження може не лише підвищити ефективність навчання (тренування), а й формує фізичну культуру особистості, що виражається в посиленні мотивації до занять фізичними вправами, веденні здорового способу життя, необхідності фізично розвиватися й удосконалюватися. Пристрої фіксують основні фізіологічні показники (насиченість крові киснем та ЧСС, щоденну рухову активність та перебіг сну, кількість витрачених калорій тощо) та надають «аналітику» для подальшого корегування дій [3, с. 63–67].

95,54% респондентів зауважують на значущості використання динамічно керованих моделей та безконтактних сенсорних технологій в забезпеченні оперативної інформації при навчанні техніці рухових дій. Учителю фізичної культури, тренеру-викладачу, а також їх вихованцям необхідна оперативна інформація про кількісні й якісні параметри

часових, просторових й просторово-часових характеристик різних елементів здійснюваних рухів. На основі оперативної й об'єктивної інформації про техніку рухів, про допущені рухові помилки, що оцінюються в кількісних параметрах простору і часу, спортсмен може вже в наступній спробі внести певні корективи в структуру техніки фізичної вправи при безпосередньому консультуванні наставника [3, с. 84–85].

93,74% респондентів зауважують на ефективності впровадження віртуальних 3D тренажерів, зображень графічної візуалізації у фізкультурно-спортивну діяльність. Адже, наочність 3D технологій, завдяки графічній візуалізації, анімації дозволяє більш конструктивно зрозуміти структурні компоненти рухів, біомеханічні принципи і механізми їх взаємодії [3, с. 106–107].

97,71% респондентів зауважують на доцільності створення навчальних сайтів, блогів, Інтернет-ресурсів, що дозволяє отримати власний інформаційний простір для презентації освітньої стратегії. Виступаючи самостійним цифровим ресурсом, сайт є певним сервером для зберігання електронної бази даних, дозволяє реалізовувати авторські моделі навчання. Систематизована інформація на сайті виступає певним гарантом якості навчання і тренування. Регулюючи даний процес і визначаючи поле діяльності учня, юного спортсмена можемо персоналізувати навчання, вибудовувати індивідуальну траєкторію розвитку особистості кожного вихованця [3, с. 123–128].

Таким чином, інформатизація освіти, реалізація сучасної освітньої парадигми, що передбачає забезпечення рівного доступу до якісної освіти, впровадження в освітню практику принципів «відкритої» освіти, стрімкий розвиток засобів і технологій привели до появи й розвитку ідей віртуальної освіти.

Література:

1. Естонська освітня платформа e-School. Офіційний сайт платформи e-School. URL : <https://www.ekool.eu>
2. Інформатизація шкіл Латвії. Латвійська асоціація інформаційних та комунікаційних технологій. URL : <https://likta.lv>
3. Інформаційно-комунікаційні технології фізкультурно-спортивної спрямованості в соціалізації учнівської молоді : навчально-методичний посібник; за ред. О.А. Качана, В.М. Пристинського. Слов'янськ : вид-во Б.І. Маторіна, 2017. 160 с.
4. Здорова нація. Програма Міністерства охорони здоров'я України. URL : <https://moz.gov.ua>
5. Концепція Нової української школи. Міністерство освіти і науки України. URL : <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>

6. Концепція розвитку цифрових компетентностей до 2025 року. Міністерство цифрової трансформації України. URL : <https://thedigital.gov.ua>

7. Литовська національна програма цифровізації освіти. Міністерство освіти Литви. URL: <https://svietimas.lrv.lt>

8. Науково-методичні основи використання інформаційних технологій в галузі фізичної культури і спорту : збірник тез. Харків : ХДАФК, 2019. Вип. 3. С. 50-53.

9. Національна програма цифровізації освіти Литви. Міністерство освіти Литви. URL : <https://svietimas.lrv.lt>

10. Національна стратегія цифровізації «Estonia 2030». Офіційний сайт стратегії цифровізації. URL : <https://e-estonia.com>

11. Проблеми та перспективні напрями розвитку сучасного спорту: актуальні питання теорії та практики : збірник тез. Харків : ХДАФК, 2024. С. 188-191.

12. Про освіту. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

13. Про фізичну культуру і спорт. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>

14. Спорт для всіх. Програма Латвійського інституту фізичної культури та спорту. URL : <https://latvia.lv>

15. Цифрова освіта. Державна програма Міністерства цифрової трансформації України. URL : <https://osvita.diia.gov.ua>